

Ei norsu hiirtä tallaa

Kerttu Kauppila, os. Kamppi

Äidilläni, Anna-Maria Kampilla oli tapana käyttää erilaisia, arkipäivän tapahtumiin liittyviä sanontoja, joilla hän opasti meitä tyttöjä Terijoen Ollinpäessä ennen sotia. Hyvin ovat mieleeni jääneet ainakin seuraavat sanonnat:

Nii on, ko tervaa jois.
Suo siel, vetelä tääl.
Sit vast koira uimaa, ko takapuol vettee tapajaa.
Ei suuret sanat suuta halkase.
Tolkku se pittää olla keijätessäkin.

Mutta isäni, Sakari Kamppi käytti ilmausta ”*Ei norsu hiirtä tallaa*” yhteydessä, joka ei ollut arkipäiväinen. Tällä sanonnalla isä yritti rauhoittaa mieliämme Terijoella syksyllä 1939. Meille rajan asukkaille sodan uhka oli korvin kuultava ja silmin nähtävä. Kronstantin valonheittimet loivat jatkuvia kiiloja öiselle taivaalle, ja usein toistuvat, pitkä jaksoiset ammunnat pelottavat meitä.

Mutta isä ei uskonut, että sota tulisi ”*Ei norsu hiirtä tallaa, pelottelee vain*”.

Kun tätä jälkikäteen muistelen, epäilen uskoiko isä sittenkään todella sanoihinsa. Työnsi vain pelkoa itseltään ja meiltä. ”*Korkeintaan tulee jokin pieni kahakka. Turhaan evakkoon lähдете, kohta tulette sieltä kuitenkin takaisin*”.

Tätä pientä kahakkaa varten isä oli kaikessa hiljaisuudessa, yön pimeinä tunteina kaivanut meille takapihan metsään suokorsun. Hän oli kantanut sinne saaveja vettä varten ja suojusta laudoilla seinät ja katon. Kirvesmiehenä hän oli huolehtinut, että maassa elävät mönkijäiset eivät pääsisi meitä häiritsemään. Hän oli laittanut myös toimivan ilmanvaihdon. Lopuksi isä oli naamioinut koko maakuopan peltiromulla. Hän ajatteli, että kun kahakka olisi ohi, me voisimme vain nousta takaisin jatkamaan arkielämäämme.

Korsuun emme koskaan menneet; lähdimme evakkoon. Kun talvisota loppui, me Kampin perhe tulimme Helsinkiin, jonne jo aikuistuneet sisaremmme olivat muutamia vuosia takaperin tulleet tienamaan leipäänsä.

Vasta Helsingissä isä sanoi minulle pettyneenä: ”*Kyllä se norsu tallasi*”. Isä oli syntynyt Terijoella vuonna 1886, saanut elää autonomisessa Suomessa parhaimmat lapsuus- ja nuoruusvuotensa. Minä allekirjoittanut olin evakkoon lähtiessäni 14-vuotias.

Sakari Kamppi perheineen Helsingin rautatieasemalla keväällä 1940. Tyttäret Kerttu (edessä) ja Tyyne (takana) ja vaimo Anna-Maria (Kertun takana). Kuva: Kerttu Kauppila